

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 309/2021-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., Havlíčkova 16, Bratislava, v mene ktorej koná advokát a konateľ spoločnosti JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti postupu Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Csp 74/2017 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a argumentácia sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 29. decembra 2020, doplnenou podaním doručeným ústavnému súdu elektronickou formou 19. februára 2021, domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „charta“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Csp 74/2017 (ďalej len „napadnuté konanie“). Súčasne navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných priťahov, priznal jej primerané finančné zadosťučinenie v sume 4 420 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky, že došlo k porušeniu jej práv označených v bode 1 tohto uznesenia nečinnosťou a nesústredeným postupom okresného súdu v napadnutom konaní. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti uviedla, že je v procesnom postavení žalobkyne a proti žalovanej ([REDAKOVANÉ], pozn.) sa domáha určenia, že zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 5108616934 z 8. februára 2016 je bezúročná a bez poplatkov. Sťažovateľka zdôrazňuje, že okresný súd o podanej žalobe rozhodol až po viac ako dvoch rokoch, a to rozsudkom z 25. októbra 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), ktorým podanú žalobu zamietol a žalovanej priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Proti uvedenému rozhodnutiu

podala sťažovateľka 5. decembra 2019 odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom z 25. augusta 2020, tak, že napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil a žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

3. V tejto súvislosti sťažovateľka uvádza, že postup okresného súdu sa síce nevyznačuje jeho absolútnou nečinnosťou, ale okresný súd koná nesústredene a neefektívne, pretože aj keď bolo o merite veci rozhodnuté (bod 2 tohto uznesenia, pozn.), okresný súd ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol o trovách konania, a tak napadnuté konanie ako celok nie je ani po troch rokoch a štyroch mesiacoch právoplatne skončené.

4. Sťažovateľka ďalej v ústavnej sťažnosti zdôraznila, že ochrany namietaných práv v napadnutom konaní sa domáha už v poradí druhou ústavnou sťažnosťou, pričom ústavný súd jej prvej ústavnej sťažnosti nálezom č. k. IV. ÚS 381/2020 z 10. novembra 2020 nevyhovel. Vzhľadom na to, že okresný súd ešte o trovách konania nerozhodol a podľa sťažovateľky od rozhodnutia ústavného súdu uplynul už značný časový odstup, rozhodla sa pre podanie druhej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa čl. 38 ods. 2 listiny a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty.

6. V úvode právneho posúdenia ústavný súd poznamenáva, že aj keď sťažovateľka na viacerých miestach ústavnej sťažnosti (napríklad body 40, 44, 65, 66 a 96, pozn.) namieta porušenie svojich práv postupom okresného súdu a krajského súdu v rozporovanom konaní, z petitu ústavnej sťažnosti vyplýva, že vyslovenia porušenia svojich práv a s tým súvisiacich ostatných nárokov sa domáha výlučne len proti okresnému súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti akcentuje, že viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti najmä petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha, čím zároveň vymedzí rozsah predmetu konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Takto vymedzený rozsah prieskumu ústavného súdu môže byť vo výnimočných okolnostiach modifikovaný (zvyčajne rozšírený) dôvodmi ústavnej sťažnosti [tak ako to *expressis verbis* vyplýva z § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), pozn.], z ktorých ale musí zrozumiteľne vyplývať nespochybniteľný záujem sťažovateľa podrobiť ústavnoprávnemu prieskumu konkrétne a adresne vymedzené rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah (vymedzený predmetom, subjektom a inými, najmä časovými súvislosťami), na čo musí nevyhnutne vecne nadväzovať aj pregnantná súvzťažná ústavnoprávna argumentácia sťažovateľa. Jedine za kumulatívneho splnenia týchto podmienok je tak potom možné prekročiť petit ústavnej sťažnosti pri rešpektovaní ontologickej podstaty tohto ústavného inštitútu, potierajúc pritom prehnanú ústavnoprávnu solemnitú, ktorej dôsledky by mohli ohroziť materiálnu ochranu sťažovateľových základných práv a slobôd (I. ÚS 514/2020).

7. Sťažovateľka však v obsahu ústavnej sťažnosti bližšie nešpecifikuje, na základe akých skutočností malo konaním krajského súdu dôjsť k porušeniu jej namietaných práv. Práve naopak, sťažovateľka na prvej strane ústavnej sťažnosti ako porušovateľa jej základných práv výslovne označuje len okresný súd a následne aj v obsahu podanej sťažnosti osobitne namieta pasivitu

okresného súdu, ktorý ku dňu podania ústavnej sťažnosti nerozhodol o trovách konania (napríklad body 1, 9, 10, 12, 59, 81 a iné, pozn.), čím presne vymedzila predmet ústavnoprávneho prieskumu. Na podklade uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že argumentácia sťažovateľky smerujúca ku konaniu krajského súdu má len podporný charakter k prednášaným tvrdeniam, a preto sa pri posudzovaní porušenia namietaných práv sústredil výlučne na konanie okresného súdu, tak ako to vyplýva aj zo samotného sťažnostného návrhu.

II.1. K rozsahu namietaných práv v napadnutom konaní a čl. 47 charty

8. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru, pozn.) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím (m. m. IV. ÚS 221/04).

9. Z dôvodu, že sťažovateľka namieta aj porušenie svojho práva podľa čl. 47 charty, ústavný súd osobitne prihliadol na predmet napadnutého konania vedeného okresným súdom, ktorým je rozhodovanie o tom, že spotrebiteľský úver je bezúročný a bezpoplatkový a niektoré zmluvné podmienky zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú z dôvodu ich neprijateľnosti neplatné. Tieto okolnosti podľa ústavného súdu dostatočne odôvodňujú záver o tom, že v právnej veci sťažovateľky dochádza (aj) k aplikácii práva Európskej únie predovšetkým v oblasti ochrany spotrebiteľa pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rezultuje, že v konkrétnych okolnostiach veci sa aplikuje aj čl. 47 druhá veta charty (čl. 51 ods. 1 charty).

10. Súčasne ústavný súd poznamenáva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (obdobne čl. 38 ods. 2 listiny) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (obdobne čl. 47 charty) niet zásadnejších rozdielov, a preto aj vzhľadom na skutočnosť, že ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje judikatúru a vychádza z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva k právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, možno namietané porušenie označených práv (t. j. podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny, čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 47 charty) posudzovať v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti spoločne (m. m. IV. ÚS 120/2018). Navyše, v tomto smere je potrebné dodať, že vysvetlivky k čl. 47 charty uvádzajú, že druhý odsek čl. 47 charty zodpovedá čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.2. K namietanému porušeniu práv sťažovateľky postupom okresného súdu v napadnutom konaní

11. Vzhľadom na skutočnosť, že v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 381/2020 nebolo ústavným súdom zistené a vyslovené porušenie namietaných práv sťažovateľky, ústavný súd na podklade druhej ústavnej sťažnosti posudzoval napadnuté konanie od jeho začiatku (m. m. II. ÚS 535/2017).

12. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným

rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (napr. I. ÚS 358/2019, I. ÚS 85/2021).

13. Ústavný súd zo sťažovateľkou predneseného skutkového stavu (body 2 a 3 tohto uznesenia, pozn.) nezistil žiadne také skutočnosti, ktoré by preukazovali nečinnosť alebo nesústreďený a nevhodný postup okresného súdu takej intenzity, ktorá by ústavnému súdu umožňovala dospieť k záveru o porušení sťažovateľkou namietaných práv. Ústavný súd sa v tomto konaní v celom rozsahu stotožňuje už so skôr predneseným právnym posúdením skutkového stavu napadnutého konania a prijatým právnym záverom ústavného súdu v konaní o prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľky (sp. zn. IV. ÚS 381/2020, pozn.).

14. Pokiaľ ide o tvrdenie sťažovateľky, že napadnuté konanie nie je ku dňu podania ústavnej sťažnosti ani po troch rokoch a štyroch mesiacoch právoplatne skončené, ústavný súd musí konštatovať, že celková dĺžka trvania sťažovateľkou namietaného konania nebola ovplyvnená len samotnou činnosťou okresného súdu. Zo skutkového stavu vyplýva, že rozsudok okresného súdu bol predmetom odvolacieho konania, pričom obdobie, počas ktorého sa súdny spis nachádzal na krajskom súde (20. júl 2020 až 21. september 2020, pozn.) nemožno pričítať na vrub nečinnosti alebo neefektívneho postupu okresného súdu, ktorý v tomto čase objektívne nemohol ovplyvniť priebeh ani plynulosť skúmaného konania (napr. II. ÚS 439/2011, II. ÚS 267/2012). Konanie súdov vyššej inštancie by bolo možné pripísať na ťarchu okresnému súdu len v prípadoch, ak aj napriek niekoľko rokov trvajúcemu konaniu dochádza k opakovanému zrušeniu rozhodnutí okresného súdu súdmi vyššej inštancie (napr. II. ÚS 481/2017, I. ÚS 522/2019), to ale nie je prípad sťažovateľky. Okresný súd o podanej žalobe doručenej 17. augusta 2017 rozhodol rozsudkom z 25. októbra 2019 a správnosť jeho rozhodnutia verifikoval svojím rozsudkom aj krajský súd (bod 2 tohto uznesenia, pozn.).

15. Na rozdiel od prvej ústavnej sťažnosti sťažovateľka vo svojej druhej sťažnosti podľa čl. 127 namietala najmä skutočnosť, že okresný súd nerozhodol o trovách konania. Ústavný súd vlastným prieskumom zistil, že po právoplatnosti rozsudku krajského súdu (19. október 2020, pozn.) sa o výške náhrady trov konania rozhodlo uznesením č. k. 12 Csp 74/2017-163 z 8. januára 2021 (ďalej len „uznesenie“), ktoré bolo právnej zástupkyňi sťažovateľky doručené 20. februára 2021. Proti uzneseniu podala sťažovateľka 24. februára 2021 sťažnosť, ktorú okresný súd v zmysle princípu kontradiktórnosti zaslal žalovanej. K podanej sťažnosti sa žalovaná v súdom určenej 15-dňovej lehote (do 13. apríla 2021, pozn.) nevyjadrila. Z prehľadu úkonov uvedených okresným súdom ďalej vyplýva, že okresný súd si v zmysle jeho vyjadrenia v období od 15. apríla 2021 do 15. júna 2021 „zabezpečoval pramene práva nevyhnutné pre rozhodovanie“ a následne o podanej sťažnosti proti uzneseniu rozhodol uznesením č. k. 12 Csp 74/2017-179 z 2. júla 2021. Rozhodnutie o sťažnosti bolo právnej zástupkyňi sťažovateľky odoslané do elektronickej schránky 22. júla 2021 a v tejto súvislosti okresný súd konštatoval, že o trovách konania síce nie je právoplatne rozhodnuté, avšak proces prijatia a prečítania si elektronického úradného dokumentu zo strany právnych zástupcov strán napadnutého konania a s tým súvisiacu právoplatnosť ovplyvniť nevie.

16. Na podklade ústavným súdom zisteného skutkového stavu možno rezultovať, že aj keď napadnuté konanie nie je ako celok právoplatne skončené, okresný súd o náhrade trov konania meritórne rozhodol, pretože proti uzneseniu č. k. 12 Csp 74/2017-179 z 2. júla 2021 nie je prípustné odvolanie, a tým *de facto* došlo aj k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky.

17. Napriek predmetnému zisteniu ústavný súd posudzoval aj konanie okresného súdu o náhrade trov konania. Z okresným súdom poskytnutého prehľadu vykonaných úkonov je zrejmé, že okresný súd po nadobudnutí právoplatnosti rozsudku krajského súdu konal plynulo, o náhrade trov konania rozhodol už uznesením z 8. januára 2021 a po vykonaní procesných úkonov 2. júla 2021 rozhodol aj o podanej sťažnosti proti uzneseniu. Vzhľadom na povahu rozhodovania o trovách konania možno za menej štandardný hodnotiť len postup okresného súdu, ktorý mal počas dvoch mesiacov (15. apríl 2021 – 15. jún 2021, pozn.) vyhľadávať „pramene práva nevyhnutné na rozhodnutie“ o sťažnosti proti uzneseniu. Rozhodovanie o náhrade trov konania vrátane rozhodovania o podaných opravných prostriedkoch v týchto konaniach patrí medzi bežnú a menej náročnú rozhodovaciu agendu všeobecných súdov.

18. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie okresného súdu ani s prihliadnutím na obdobie jeho menej sústredeného postupu pri rozhodovaní o náhrade trov konania (15. apríl 2021 – 15. jún 2021, pozn.) a kratšie obdobia nečinnosti zistené ústavným súdom v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 381/2020 nedosahujú takú intenzitu, ktorá by zakladala dôvod na vyslovenie porušenia sťažovateľkou namietaných práv.

19. Aj keď ústavný súd z opisu skutkového stavu uvedeného sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti nezistil v napadnutom konaní prierahy s prívlastkom „zbytočné“, s odkazom na vlastnú judikatúru akcentuje, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, IV. ÚS 513/2020). K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dvoch až troch rokov v závislosti od povahy a zložitosti veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. III. ÚS 50/2015). Ak aj sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukázala na rozhodnutia ústavného súdu a tvrdila, že dĺžka súdneho konania nemôže trvať viac ako tri roky alebo akceptovateľná nečinnosť môže trvať maximálne tri mesiace, tento záver zo sťažovateľkou uvádzaných rozhodnutí nevyplýva. To, či ojedinelá nečinnosť orgánu verejnej moci, hoci aj v trvaní viac ako troch mesiacov, môže byť kvalifikovaná ako zbytočné prierahy, ústavný súd posudzuje vždy v kontexte celej prejednávanej veci (m. m. II. ÚS 109/2021) a rovnako tak postupuje, ak ide o posúdenie celkovej doby trvania konania všeobecného súdu.

20. V súvislosti s procesnou aktivitou sťažovateľky, ktorá proti rozhodnutiam okresného súdu využila svoje zákonné právo a podala riadne opravné prostriedky, ústavný súd tiež pripomína, že v dôsledku uplatnenia procesných práv účastníkom konania nepochybne dochádza k predĺženiu konania, zodpovednosť za tento stav však neznáša oprávnená osoba a nemožno ju pripísať ani štátnemu orgánu konajúcemu vo veci (III. ÚS 242/03, IV. ÚS 218/04, II. ÚS 865/2014, II. ÚS 484/2016, I. ÚS 418/2020).

21. Ústavný súd súčasne dáva do pozornosti, že nie každý zistený prierah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prierahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02, I. ÚS 61/03, III. ÚS 372/09).

V prípade, keď ústavný súd zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (napr. II. ÚS 57/01, IV. ÚS 110/04), prípadne návrhu buď nevyhoví (napr. I. ÚS 11/00), alebo ho odmietne ako zjavne neopodstatnený (napr. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011), čo je aj prípad s'ťažovateľky.

22. S'ťažovateľka v ústavnej s'ťažnosti tiež vyslovila domnienku, že ide o konanie s ochranou slabšej strany, preto sa v napadnutom konaní vyžaduje vyšší stupeň ochrany slabšej strany, ako aj osobitný akcent na rýchlosť konania. Ústavný súd bez toho, aby túto tézu bližšie skúmal a analyzoval, konštatuje, že predmet napadnutého konania je neporovnateľný s konaniami, ktoré sú svojou povahou nepochybne naliehavejšie ako napr. statusové konania, úprava styku s maloletými, spory o nároky z pracovného pomeru a podobne, kde aj ústavný súd postup všeobecných súdov hodnotí omnoho prísnejšie (pozri napr. II. ÚS 33/99, I. ÚS 19/00, I. ÚS 53/02, I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03,). Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dodáva, že predmet napadnutého konania nemožno dať na roveň týchto konaní, hoci si pripúšťa, že aj tento typ konania má osobitné postavenie, ktoré je však dostatočne zohľadnené úpravou procesného práva, ako aj práva hmotného.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd v napadnutom konaní nezistil dôvody, ktoré by zakladali možnosť vyslovenia porušenia s'ťažovateľkou namietaných práv, a preto pri predbežnom prerokovaní ústavnú s'ťažnosť s'ťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

24. Z dôvodu odmietnutia ústavnej s'ťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími požiadavkami s'ťažovateľky nezaoberal, keďže rozhodovanie o nich je podmienené vyslovením porušenia označených práv.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 4.augusta 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu